

Megjelenik a Társalkodóval együtt minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy más külföldi tartományokba kivántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesi töben mindenféle hirdetésny folyóétik 's pontosan közöltetik.

F. évi április 1-jétől június végeig terjedő évnegyedes, 2 fr. 30 pengő kr. előfizetést főleg a beállandó Országgyűlés miatt elfogad a Jelenkor szerkesztősége.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély: előléptetések; Budapestnek vizár ellen megvédését tárgyzó pályamunkák ügyében; népkönyvkiadó egyesület; kölcsönös értesítésül 2) a politikai vélemények 's hirlapjaink rendszeresítése Szontagh Gusztávtól; budapesti napló (sok lopás, adat a fővárosi magyarodásra, irodalmi ujdonság; színházi krónika) Győrmezei közgyűlés (Győr százados ünnepe, 30czadok, védvám, debreczen pest fiemei vasút, duna-tiszai csatorna, hadi 's házi adó, országos pénztár, sz. k. városok 's megyei körlevelekről intézkedés, kisdudovó intézet 'stb.) Biharmegyei közgyűlés Hajdúkerületi közgyűlés (mezei rendőrség iránti intézkedése helytelenítettik tvényhatósági körlevelekről határozatok) Turóc megye (nyertes számok a szucsányi javára tartott sorsjátékos tánczvizgalomban) esztergami 's pannonhegyi hírek, komáromi gyárvegedylet, a dunamelléki püspök választást illető kecskeméti rőpiratra.) Spanyolország: Választási eredmény; a tengerészminister porbe iűztetett, Cuba szigeti szorongás 'sat.

Angli a: Főrengés; Peel ellen ismét egy őrült lépett föl, cambridgei diák verekedés, chinai 's jöreményfoki hírek.

Franciaország: a titkos költségek a pairkamrában; chinai szótár készülöben.—Értésítö.

Magyarország és Erdély

A' nm. m. kir. udv. kamra kobeibeli számvevő hivatalánál mngürült számvevő tisztségére *Csigaházy Lajos* ingrossistát, ennek helyére ingrossistává *Albertfy Ferencz* járulnokot, az így megürült járulnokságra pedig *Oeffner Ferencz* díjtalan járulnokot mozdítá elő.

Budapestnek vizár ellen megvédését tárgyzó pályamunkák ügyében.—I. Mélt. gr. Andrássy György ur cs. k. kamarás, főispán 's a' m. tudós társaság igazg. és tisz. tagja, 1838. apr. 7d. két jutalom-kérdést lűzött ki az akademia úján, melyek elseje a' dunaáradások történetét hazánkban a' legrégiebb idöktöl fogva, különös tekintettel Budapestre—; másodika Budapest árvíz elleni megvédésének mikép eszközölését tárgyzata. Az elsőhöz 100 és 50 és 30 arany jutalom volt csatolva, a' munkák viszonyos becséhez teendő osztályzás szerint; a' második rendbeliek legjobbika, 200 darab arannyal levén koszoruzandó: 's az ekkép koszoruzandók a' jutalomtevő költségein kiadandók is. Birálókul ns. Pest és Gömör vmegyék, ns. Buda és Pest városok 's az akademia részéről három három hozzá értö férfi kéretvén ki, az egésznek kezelése pedig a' m. tud. társaság titoknoki hivatalára bízotván. — Ezek következtében 1840. martius 1ig mint határnapig hat pályamunka érkezett, három magyar, három német nyelven 's azok a' megbízott bírálók vizsgálatán át menvén, azoknak vegyes küldöttségi ülésben központosított 's az akademia elébe végrehajtás végett terjesztett véleménye a' következőkben tétetik közzé: — Az első, vagyis történeti kérdésre egy külön jutalomfelelet sem érkezvén 's csak a' 4ik számú érdekelvén melleleg annak utolsó ágát, az első rendbeli jutalmak kiadása helyt nem lelhet.—A' másodikra érkezett munkák egyike sem emelkedik a' középszerűség fölébe; 's ámbár az imént említett 4d. számú elméleti részénél 's összeállított adatainál fogva dicséretet érdemel; mivel azonban a' kérdés csak úgy tekintethetnek megoldottának, ha a' javasolt védmódok észszerűek 's kivihetök volnának: illyenek pedig egy munkában sem találtának: az ezen második kérdéshez ragasztott jutalom sem ítélthetett oda egyiknek is a' pályázók közül.—Mivel azonban mind a' hat iratban együtt, hol egyik hol másik eszme lűnik fel, vagy jobban kiemeltetik, célirányosnak látszott, hogy a' vélemények e' tárgyra leendő fordítása 's irányzása, a' jutalomalapítónak erre megajulott költségein, 's a' mennyire az illetö pályázók beleegyeznek, mind a' [hat pályárait, tisztelet-

dij mellett, úgy a' vizsgálók véleményei is, nyomtatásban megjelenjenek. Kelt Pesten, a' m. t. társaság nagygyűlése 6d. ülésében. november 26d. 1842. Dr. Schedel Ferencz, titoknok. — II. Összekötetésben az előbbi jelentéssel felszóllítatnak a' tisztelt pályázók, hogy május végeig alulirtohoz intézendö leveleikben az iránt, belö egyeznek-e munkáik iv szerint 3 arany tiszteletdíj mellett kinyomatásába vagy nem? nyilatkoznának. A' jelögés levelek az illetö szerzők kívánatához képest az akad. kisgyűlésében vagy fel fognak bontatni vagy elégettetni, 's neveik értekezéseik előtt kitétetni vagy elhallgattatni. Azon esetre, ha valamelyik pályázó nevéét fel nem kíváná fedezni, szerzősége bebizonyítására szükség, hogy a' kiadásbani megegyezését jelentö levelében munkáját bélyegzőleg jellemezze, 's a' tiszteletdíj fölvehetésére egy a' munkáétöl különböző jelszöt lűzzön ki, melynek bevallója a' munka megjelente után alulirtnál az öt illetö díjt átvetheti. Pesten martius 27. 1843. Dr. Schedel F. titoknok.

A' népkönyvkiadó egyesület mart. 20dikán báró Eötvös József elnökle alatt tartott ülésében, az egyesület által 50 arannyal jutalmazott *Népszerű Természettan* címü pályamunkának 2dik füzeté megjelenvén, ezen füzet ára 2 pengő garasra határozatott, egyszersmind az egész munka megjelenése legföljebb maj. 1re tüzeték ki. Ülés folytatában választmányi tagokul megválasztattak: Fényes Elek, Kalas Zsig., Kossalkó J., Lángh Ignác, Lukács Móricz és Peregrini Elek urak. A' helyettes elnök és jegyzőnek országgyűlésre leendő fölmenetele miatt, egyesületi igazgatöl: Kacsokovics Lajos, jegyzöl pedig Stuller Ferencz urak választattak. Jelentés téteték a' felöl, hogy a' multévi június 12kei ülésben kítűzött ezen feladatra: „*Készültesse nek apró népszerű elbeszélések, erkölcsi, hazafiai, gazdálkodási és közzgazdálkodási elvek 's érzelmei terjesztésére*“ — a' kítűzött határidőre 6 pályamunka érkezett következő jelmondatokkal: 1) Én azt szeretem hinni: minden jobb lelkü ember, bizonyos vágyást érez szivében, habár sejtetlen is, magán, felebarátján 's mindenen, a' mi öt környezi, szüntelen javitni. Gr. Széchenyi István. 2) Jobb a' jó egészség az arannyal. 3) E pur si muove. Csak azért is mozog. 4) Non si male nunc et olim sic erit. Horác. 5) A' népet oktattunk és vezetünk kell. 6) On parle de sa gloire, dans le chaume bien longtemps, on ne fera d' autre histoire. Beranger. A' jelögés leveleké annak rende szerint lepecsételtetvén őrzésül a' jegyzőnek adattak át, a' munkák bírálata pedig: Erdélyi, Fényes, Kacsokovics, Stuller és Tóth urakra bízoték. Ezek folytatában Gorove István ur azon nemes ajánlata, miszerint, ha ezen második pályamunkának kiadatását az egyesület pénzereje meg nem birná, ő azt a' maga költségin fogja létrehozni, köszönettel fogadtaték. — A' pesti ifjuság tánczvizgalmából fenmaradt 40 pgő forintnyi összeg az egyesület pénzalapja növelésére ajánlatván, az ifjuságnak ezen hazafiai részvéteért az egyesület részéről ezennel köszönet nyilvánítottik. Minthogy a' népkönyvkiadó egyesület a' mult országgyűlési ifjuság által alapították, az egyesület köteletségének tartja munkálatiról 's azok eredményeiről a' jövö országgyűlési ifjuságot is értesíteni, 's azt az intézet iránt továbbbi részvétre felszóllítani. Választmányi határozatból *Vachot Imre egyes. jegyzö.*

Kölcsönös értesítésül.

2. A' politikai vélemények 's hirlapjaink rendszeresítése. Minden nemzet vagy tesped vagy halad. Ha tesped, helyből nem mozdul 's teljesen megmarad a' fenállö a' status-quot; ha halad, vagy kizárölag az eszmét tartja szemmel, az észjogot 's az állodalomcéljút, figyelemre nem méltatva a' fenállöt, a' positiv jogon alapuló status-quot 's a' társasági áll-

lapokat tisztán, eszmék szerint törekszik szerkeszteni, a' fenállöt felforgatván; vagy pedig az eszme és fenállö követelésit egyiránt méltatva, alkudozások által, tehát békés törvényes uton egyenliti ki az ész- és positiv-jog egymással szembeszálló ellentételeit. Szükségtelen mondanom, hogy itt a' három politikai rendszer alap-vonalait rajzolám: az *állandósági, forradalmi és reform* rendszereiket, mikre, eivekre 's végirányaikra nézve minden politikai vélemény osztályozható. Az elsőnek kizárö bélyege az, hogy főleg a' *fenállöt* tartja szemmel, azért *politikai realismus*, második az *eszmét*, miért *politikai idealismusnak* neveztetik, harmadik a' *fenállöt 's az eszmét egyiránt 's ez a' politikai synthetismus*. Minden nemzetnél, hol kifejlett politikai élet és nyilvánosság uralkodik, a' politikai vélemények, hirlapi létegeik által, főleg e' három lényeges szétágazásban mutatkoznak 's a' két szélsőségek egymásra hatása 's közvetítésök által, képeztetik a' közvélemény 's eszközöltekik a' haladás. Ki a' politikai mozgalmakat egyoldalú elfogultság nélkül fel akarja fogni, annak azokat ezen egészben át kell pillantania, ezt kívánja a' polarisatio egyetemes törvénye, melynek a' nemzetek kifejlődése, mint mondám, szintugy alá van vetve, mint a' természetö.

De tekintsük ezen rendszereket közelebbröl. Fellette fontosak ezek, mivel főszerepet játszanak Európának nemzetei közt 's nyomaik az újabb történetben mindenütt kítűnök, mely éles felfogásuk nélkül helyesen nem is magyarázható.

Ha tespedö nemzet fölébred, mondám, első mozgása megindulás az eszme vezércsillaga felé, a' politikai idealismus utján. Elöre hazafiak! kiáltanak létegei, előre a' haza szent nevében; századokig álomban hevertünk, de végre feledül a' jog és szabadság napja! Elöre, törhetlen szilárdsággal az akadályokon áthaladva, hogy e' nemzetre is felviradjanak végre a' boldogság 's dicsőség napjai, 's ezt hallva előre kiált az ábrándozó ifjuság 's mind azok kikben a' tulnyomó érzés 's képzelödes a' kiábrándulást nehezíti 's végre azok, kik ujításoknál nyerni remélnek vagy a' status-quoval akármik oknál fogva eléguellenek.

Azonban e' riadás felveri a' status-quo embereit. Ho ho! kiáltanak ezek, lassan uraim, hiszen ha ugy hanyathomlok minden akadályon áttörtek, felforgatjátok a' fenállöt! 'S a' természeti jogra mertek hivatkozni? Hiába, mellettünk a' positiv jog áll, a' törvény, mi az állodalom ötalma alatt vagyunk. Egyenlőséget emlegettek 's hazaszeretet? Ismérjük e' szavakat. Elöbb egyenlőséget a' törvény előtt fogtok követelni, aztán egyenlő politikai jogokat 's végre egyenlő birtokot, agraria törvényeket. A' szög kibuvik a' zsákból: hisz ez meztelen bűdös önzés 's nem hazafiság, vég-elemzésben a' birtoktalanok harcza birtokosak ellen's elnyomást csupán azért emlegettek, hogy ellenünk t madhassatok 's az elnyomottakból elnyomók válhassanak. De elejét vesszük ám a' patvarkodásnak, egy körömnýt sem engedünk, egy tapodtat sem mozdulunk helyünk-ből! 's e' beszéd helyeslö éljent nyer a' beuti possidentes részről, az öreg uraktól, kik az ujításokat ugy sem kedvelik 's mindazoktól, kik akármelly oknál fogva a' nagy commotiönak nem barátai.

E' zajongó ifjak 's öregek, birtoktalanok 's birtokosok tömege közt, előre lép egy középkorú férfi és szöt kér. Micsoda éktelen zajgások 's helytelen beszédek ezek, kiált fel, hisz sem egynek sem másnak nincs igaza, mind ketten tulságban vagytok. Ti, folytatja baloldal felé fordulva beszédét, haladni akartok 's ez helyes, ezt kívánja emberi rendel.tetésünk, magam is azt akarom és pedig olly sebesen és olly messze, a' mint ez csak békés törvényes uton eszközölhető; de epen azért nem hanyathomlok az akadályokon áttörve,

nem török szakad, hanem czél felé haladtunkban a' hátulsó kerekre is nézve, máskép a' szekér feldőlhet 's nyakunkat szeghetjük! Tespedés és anarchia itt a' Scylla és Charybdis, melyeket egyformán ki kell kerülnünk. Vagy azért léptünk é' társaságba, hogy antisocialis utakon eszközöljük fejlődésünket? Ti pedig, szól itt a' jobb oldal felé fordulva, nem pirultok é' megvallani, hogy egy tapodtat sem mozdultok helyetekből? Haladás erkölcsi lények egyetemi kötelessége; szent áthághatlan törvénye annak, ki a' mennyet és földet teremté, feltétele a' nemzetek boldogságának és dicsőségének. Fűletek nem lehet siket e' magasztos hangok iránt. De hogy ne gondoljátok, hogy mi birtokfosztásra akarunk vetemedni, ime semmit nem kívánunk kárpótlás nélkül, sőt mi magától értődik, semmi se határozatlanság rólátok nélkül. Alkudozzunk! 's e' derék férfi szavát helyeslő szövegök követték egy csoportból, melynek tagjai, mint látszott, az élet legjobb korában levő férfiakból állottak, értelmes nyugodt arcaik a' kiébrülés, a' tapasztalás bélyegét viselék; de szemek sugárai sejtíteni engedék, hogy ifjúságuk eszményei keblökben még el nem szenderültek 's a' mi feltetszett, sem elhizott sem felette sovány nem találtatott küztük, jele annak, hogy henyélni épen oly keveset szoktak, mint testöket elcsigázni, hanem a' mozgásban egészen a' diaetika szabályait követik.

'S im e' képből előadtam a' politikai rendszereket, hogy a' tudományos fejtegetéstől annyira rettegőket soraim olvasásától vissza ne ijesszem. Előadásomból látható, élőkre vannak állítva. Így az életben nem jelennek meg többé. Ez pedig szükségesnek látszott azért, hogy különbségük annál szembeszökőbb legyen. Ha az egyenközűeknek látszó vonalakat végtelenül hosszabbítjuk, kitérítjük eltérésük. A' történetben azonban egykor csakugyan e' tulságban jelentek meg. A' természet-jog, az emberi jogok tana, újabb időben fejlődtek ki; Plato és Aristoteles ezekről még nem is álmodtak, mi csuda tehát, ha az e' pályán tapasztalatlan emberiség, az új politikai evangelium első feltűnténél azt hívé, hogy az eszmények követelésit tisztán lehet valósítani 's próbátévének az állodalmakat eszmék után szerkeszteni, felforgatván minden fenállót. A' francia forradalom ebben a' legkitűnőbb példa. Azonban történt, minek a' sarkítás világtörvénye szerint történni kelle: sem egy sem a' másik sark nem győzött teljesen, mi lehetetlen, mert ez megsemmisítés volna, mely nem létezik a' természetben; hanem a' küzdés mozgalmá a' közép vonalon egyensúlyt talált fel; a' republica és absolutismus közti harc az alkotmányos monarchia létesüléssel végződék. Sőt az eredvény világrészünkre nézve is szintaz: Europa az egyházi és politikai küzdések által két félre osztatott: a' protestantismus győzött észszakon, de a' dél katholicismusát fentartá, a' politikai idealismus nyugaton, a' kelet realismusánál maradván. A' sarkok, a' szélső elvek szükségesegek a' mozgalom megindítására: de harcra kelvén, egy szélsőség korlátozza a' másikat 's a' létesülés, közvetítés által, a' közép vonalon történik, a' politikai synthetismus elve szerint. Ha nem kétkedünk hogy az emberi nem halad, hinnünk kell megrázó történetek általi okulását, mint a' bukácsoló gyermek később önállóan járni tanul. 'S valóban a' legújabb történetek az emberiség távozását a' szélsőségektől kétségtelessé teszik. Sem a' spanyol, sem a' portugáliai, ellenhatás által máskép le nem vert forradalmak, nem estek többé republicába, 's e' jelen perczen a' legszabadabb országokban sincsenek lapok melyek a' forradalmi tárogatót harsogtatnák. A' forradalmak sikertelensége szélsőségeikben 's azon ellenmondás: társasági fejlődést társaság elleni utakon eszközölni akarni egyoldalról, 's másról az emberi-nem haladásának a' történet által bebizonyult fentarthatlansága egészben véve: — ezen világtörténeti tények, a' mérséklés elutasíthatlan szükségét, oly hathatósan kürtölkék, hogy a' nemzeteknek végre régi előítéleteikből 's új ábrándaikból egyformán ki kelle józanodniok 's kifejlődéseikre nézve a' békés törvényes utra térni. A' legszabadabb országban, Angliában a' politikai idealismus legszélsőbb lapjai is csak békés 's törvényes javítást ohajtanak, de gyökerest; a' tory lapok nem szegülnek ellen a' haladásnak, hanem csak a' hanyat-homlok ujtító rontásnak 's a' whigek, a' radicalok 's conservatívek közt állván, a' régi jót fentarítani, de a' magát túléltet javítani igyekeznek.

Hazi hírlapjainkra térvén, alig kell mondanom, hogy köztük egy sincs, mely a' békés törvényes utoni haladásnak barátja, szószólója nem volna. Igen a' haladásnak is. Napjainkban nem lehet többé mondani, hogy helyből egyáltalában indulni nem akarunk, hogy

tespedni szándékunk. A' Világ is haladni akar, de — fontolva. A' p. hírl. szerk pedig egypár vezércikkben, hol magáta' veres fonal vádja alól igyekszik kitisztítani, oly közel állítja elveit a' juste milieu tanjához, mint-ha azt egyenesen Guizot és Fülöp Lajos kezeiből vette volna át. Azonban kötve hiszem, hogy nézetei ezen tanal egészen megegyeznének, vagy csak maga is teljesen juste milieu embernek ohajtana tartatni. Akárhogy közeledjenek a' politikai vélemények egymáshoz, az idealismus és realismus elvei örökké kiegyenlíthetlenné, 's az egyik felekezetnek állandó bélyege mindig *nagyobb odahajlás* az eszméhez, másinak a' valóság-hoz, a' status-quo-hoz 's csak a' synthetismus egyesíti mind kettőt, követeléseiket kiegyenlítve.

'S im jellemeztem volna a' p. hírlapot és Világot, de kérdezhetnék: hol maradt, hol van a' politikai synthetismus lapja, létege? A' politikai synthetismus genesisére a' világtörténetben 's a' nemzetek fejlődésében mindig az utolsó 's nálunk is csak a' politikai idealismus létegei után születhetett, vagy inkább szövalhatott fel, 's képviselője eddig elé kivált — *gróf Széchenyi István*. Igen, politikai meggyőződése, rendszerre nézve különbözik a' p. hírlapétól, ő teljesen az igazi közép embere, mint ezt Keletnépében elég világosan kimondá. 'S im nem magyaráz é' meg egyszerre száz meg száz megfoghatlanságot? Ha gr. Széchenyi István csakugyan más rendszer követője, ha, mint a' politikai synthetismus embere meg van győződve, hogy a' két ellenkező rendszer szükséges tényező ugyan a' fejlődés megindítására, de szélsőségeikben létesülésre nézve meddők, mivel egyedül tulságaik kiegyenlítése után a' közép vonalon történhetik; ha pedig mind ezekről megvolt győződve 's a' hazaszeretet még egy szikrája pislogott keblében: ugyneki szelleme egész erejével föl kellett kelni, szelleme egész erejével föl kellett szólamlani, hogy a' két szélső vonalon elindult közvéleményt a' meddő tulságoktól a' létesülés igazi vonalára térítse. Ha ezt gr. Széchenyi István, a' *lett férfit*, nem teszi, nagy hivatását félre ismeri. 'S ezzel ártott é' a' haza ügyének, a' szabadelvű felekezet közt szakadást okozván? Nem fejlődés, haladás a' szó legszigorubb értelemben é' az, ha egymástól szétválak, a' mi alapelve nézve különböz; 's ártat é' az, ha a' vélemények egyoldalú szélsőségeik közé, végre a' közvetítő elv hozzá lép? Hiszen politikai discussióink csak ez idő óta vannak normalis állapotban. —

De ellenmondó szavakat hallok. Gr. Széchenyi István, felelek, Keletnépében maga megvallá, hogy a' p. hírlappal elvben megegyezik 's csak modorát kárhogyantja. Qui bene distinguit, bene docet. A' politikai synthetismus elfogadja az eszme, az észjog érvényességét szintugy mint a' politikai idealismus; de különbségük ezen eszmék alkalmazásában a' fenállóra áll. Ki azt hinné, hogy gr. Széchenyi István utja e' tekintetben a' vezércikknek írójával egyenközös, hosszabbítsa e' vonalakat, már egyszer adott tanácsom szerint, végtelenbe, 's látandja: mennyire eltérnek egymástól. Szerelném látni gr. Széchenyi Istvántól honunk alkotmányának alaprajzát, mint ő azt század mulva szeretné látni 's a' vezércikknek íróját, egymás mellett; majd ki-világlanék: egészen hasonlók é' egymáshoz. Fogadom, a' különbség, kivált a' politikai jogok rajzaiban, ki fogna tűnni, a' vezércikknek írója inkább francia modorban rajzolna az egyenlőség színével, a' gróf angolban, a' szabadság eszméje szerint, 's a' különbség körül belül a' francia és angol alkotványok jellembélyegét viselendné. Ez legalább rendszereik alapkülönbségéből következik. Azonban ennek a' vezércikknek írója ellenmond. Gr. Széchenyi István őt, így nyilatkozott, a' nivellirozásban felülmulja, mert már a' hadiadó 's honvéd egyenlő elfogadásátis nyilvánítá, mit ő eddig még egy szóval sem említett. Igen ő ezt tevé Keletnépében, hogy ellenmondván a' politikai idealismus irányának, a' közönség ne gondolja, mikép ellenkező tulságba esett, mozdulni 's tenni nem akarna 's hogy ezt nyilvánítá, ő a' magnás, a' nagy birtokos, mindnyájunk közt a' legelső, — ezért mély tiszteltetl veszem le kalapomat előtte; ám de ne feledjük el, hogy ez in thesi van mondva, hogy ő azt az azonnal teendők sorába nem helyzi 's azóta egy szóval sem pendítette meg többé. 'S in thesi ugy hiszem e' tekintetben vele a' vezércikknek írója is megegyezik. A' mi pedig a' nivellirozás vádját illeti, ez egy kissé nagyon rögtönzött. A' vezércikknek írója általában itéletében gr. Széchenyi István felett, igen szerencsétlen, mindjárt eleinte a' legnagyobb magyarnak proclamálta, tehát olyannak ki a' haladás csucsán működik, 's minekutána a' Keletnépe megjelent, ezen legnagyobb magyar egyszerre elmarad 's

már hátulról nézi a' haladókat, 's ugy hittük, örökké hátul fog maradni; de nem, egyszerre megint elől van, még pedig a' vezércikknek írója előtt is. Erre nem kell commentár. A' nivellirozás fogalma kivált a' politikai jogok körül forog, 's hogy az, ki nemcsak eszmét (az emberiség eredeti egyenlőségét) hanem a' fenállónak követeléseit is figyelemre méltatja, és pedig egyformán e' tősgyökeres aristokratico-hierarchiai országban, e' tekintetben oly sebes 's messzevágó concessiókra lehetne hajlandó, nota bene békés törvényes uton, 's ezt létesíthetőnek vélhetné, szintugy mint az, ki főleg csak az eszmét veszi szemügyre: — ezt, ha tesszik, higye a' ki akarja, csak tölem ne kívántassék.

Minekélőtte azonban gr. Széchenyi István nézeti mélyebb taglalásába ereszkednénk, végezzük be a' politikai vélemények rendszeresítését. Országunkban nemcsak politikai belviszonyok jönnek szönyegre, hanem mint a' nemes gróf mondja, mi össze is vagyunk házastva Ausztriával, minél fogva új külviszonyok fejlődnek ki 's így szükségképp új vélemények árnyékai. E' tekintetben a' nemes gróf előttem eléggé bőven jellemzette, a' *végtelen bizodalmatlanság* felekezetét; ellenfétben áll ezzel a' *végtelen bizodalom* pártja 's közte mint közvetítő, a' *józan ellenzéké*. Ez a' nyilvános politikai kritika, melynek mint mondam, sehol, a' hol szabad öntudatos fejlődés van, hiányzani nem lehet és szabad alkotványu országban már fogalmánál fogva annál inkább foglalt helyet, mivel a' hol szabad discussio nincs, ott szabadság sem lehet, ott az absolutismus szava kizárólag uralkodik. De ellenzéknek, hogy czéljának megfelelhessen, bizodalomban nem szabad szökölködni. Bizodalmatlanságnak szükségképp bizodalmatlanság, tulságos létesülhetlen követelésnek, elhatározott megtagadás lép ellene. Azt mondják usz, yan e' borus napok már elmúltak, 's ezt magam is hiszem. Ha Vörösmarty Mihály első poharát oly lelkesedéssel köszönti el Urunkért, mint ezt Fóti dalában tevé, én ki tudom, hogy az igazi költő a' nem z e t legtitkosabb érzéseinek hü tolmácsa, ezt, a' szó legszigorubb értelmében valóságos nemzeti manifestationnak tekintem. De így volt é' ez mindig? Pillantunk vissza a' történetbe. 'S nem voltak é' épen ez oknál fogva az elmúlt napok, szükségképp a' tespedés napjai? — 'S haladásunk nem azon időpercztől számítható é' tettelesen, melyben az ellenzék az ellenkező féllel a' közép-vonalon bizodalmasan összetalálkozott? Más ut haladásra ezentul sem gondolható. (Folyt. legközelebb.)

Sontagh Gusztáv.

Budapesti napló. A' sok lopás egymást éri, 's még a' városház közelében is rabolnak már, a' nélkül, hogy jutalomígérés mellett is nyomába lehetne jutni azon gaz cimboraságnak, mely kártékony mesterségét ugyancsak nagyban kezdi már üzni. — A' Honderűben olvastuk, mikép egy pesti kereskedő, felszözlittatván, hogy a' magyar játékszíni czédulákat járassa, nagy bosszusan felelé, hogy szemetjén sem szenved meg semmit, a' mi magyar. Ez egy kis adatul szolgálhat arra, milly rendkívül gyönyörűen terjed fővárosunkban a' magyar nyelv szeretete. 'S ne gondolja ám senki, hogy ez talán csak egyes kivétel. Oh nem, próbálja meg bár ki, 's látogassa meg egymásután serházainkat, 's az apróbb vendégfogadókat, és csodadolgokat fog hallani, melyek a' leggyönyörűbb philanthropicus eszméket is képesek megfojtani. — Megjelent és minden könyvtárban kapható Kunoss Endrének „Selymészetéről“ irt munkája, mit mindazok figyelmébe sietünk ajánlani, kik részvétellel viselteknek selymentenyésztésünk iránt, mely hazánkban rövid idő mulva igen tetemes forrásává emelkedhetik a' szegényebb osztályok jóllétének. — Színtest most jelent meg a' Frankenburg által szerkesztett „Magyar életképek“ 3ik füzete, melynek tartalma: „A' három városbíró“ vig beszély Gaaltól; „Karácson éje“ költői beszély Kunostól; „Esterházy Imre“ történeti beszély Remellaytól; a' szerkesztő igen helyes tapintatot tanúsít, midőn a' mostani és hajdankori életből felváltva közöl képeket, 's e' vállalat méltán számíthat az olvasóközönség pártfogására, miután már eddig is sok jót nyújtott, 's jobb íróink nagyobb részének hozzájárulta következtében idővel bizonyosan még inkább meg fog minden méltányos követelésnek felelni. A' 4ik füzet már sajtó alatt van, 's april folytában szinte meg fog jelenni. — A' „Peleskei notarius“ kevés nap mulva sajtó alá jutand, 's Hartleben költségin april végén kijövend. — Játékszíni krónika: nemzeti színpadunkon martz. 18ikán bérszünettel először adaték „József és testvérei“ dalj. 3 felv. Mehültől, nádorunk ő fens. névnapja ünnepélyesítésire a' színház kívül belül fényesen ki volt világítva; 19ikén „Vadon fia“ dráma 5 felv.;

20ikán „Ördög Róbert“ dalj. 5 felv.; 21kén „Londoni koldusok“ dráma 5 felv.; 22kén „Belizár“ dalj. 3 felv.; Deus Eliza első színi próbáját téve ez este, 's hangjától jót várhatni; 23kén „Oszkár“ vigj. 3 felv., Lendvayné az eszes és pajzán fiatal nőt művészi kerekdedséggel személyesíté; ismét bebizonyítván, hogy művészetének oly fokán áll, mellyről nyugott közönyösséggel tekinthet minden bamba nádlovasok idéttlen rugdalózására, mellyek érdemből egyetlen hajszálynit sem vonhatnak le. Felyonások közt a 10 éves Horváth Emilia zongorán hallatá magát; 24kén „Portici néma“ dalj. 5 felv.; a némát ezuttal Sary Francziska személyesíté, 's nagy ügyességet tüntet ki; e fiatal táncosnőben, ha nem csalatkozunk, legalább is közelítő rejlik Elsler Fannyhoz 's ugy hiszszük, hogy tökéletes művészi képzetése valóban megérdemlené a fáradságot; 25én Ünnepi zárnap; 26ikán „Londoni koldusok“ dráma 5 felv.; e színmű nagyon tetszik közönségünknek, de éppen azért tanácsos talán azt most már kissé pihentetni, mert mindennap ugyanazon közönség jár színházunkba 's így könnyen megtörténhetik, hogy végre a legjobbat is, főleg ha igen hosszú, megunja ha rendkívül gyakran ismételtetik; 27kén Udvarhelyi jutalmára bérszűnettel „József és testvérei“ dalj. 3 felv.; 28kén „Elmellőzés“ szinj. 4 felv.; 29kén „Hűség próbája“ vigj. 1 felv.; Fűredyből (Mátyás király) jó színész válhatik, de az istenért ne tartsa mindig oly iszonyu meredten nyakát! Ezt követé „Szerettetni vagy meghalni!“ vigj. 1 felv.; felyonások közt Khern Janka, 12 éves sopronyi lányka hallatá magát zongorán 's szép tehetséget tanusított, melly pártfogást érdemel; 30ikán „Rózsa“ vigj. 3 felv. Szigligetitől. Bekövetkezvén az új bérlet ideje ismételve ajánljuk Bartay ur vállalatát a közöns. figyelmébe, mert ő már eddig is oly buzgó munkásságot fejté ki, hogy legnagyobb részére érdemesíté magát.

Biharmegyei közgyűlés. M. hó 6án megkezdett közgyűlésünk rövid napok alatt be is végeztetett. Egyik közléseben futólag érintém, hogy fölöslegnek találok a közérdek-nélküli tárgyalatások elősorozását, 's ezen hitnek mostan is támogató élete mellett, van szerencsém röviden jelteni e' hirlapi tisztelt közönségnek, hogy, miután az országgyűlési utasításokat előkészítő választmány munkálatának egyszerű beadatásán kívül, mellynek fölvetelére, a' jövő követválasztási gyűlés, azon oknál fogva tüzetett ki, hogy remény lehetvén arra, miképen némely fontolók, kiknél az erkölcsi fontolás az anyagi fontossággal kapcsolatban van, a' nemesség egy részének, analog részének begyűjtésével határozni o hajtanának; ne ezen egy rész, hanem a' megye befolyással bíró közönsége, összes közönsége végezzék: mi tárgy sem emelkedett azonszerűsége, hogy azokkal unalom-nélküli életet, vagy tanulságot nyujtson a' közlő. A' provincialismus azon szelleme, mellynek összesítéséből hatalmasul fel a' közszellem, megérdemli, sőt szükséges nemcsak annak hü rajzát adni, hanem egész erővel felvilágosítva ki is fejteni. No de jó Isten, volt e jelen közgyűlésünk oly jellemű, hogy igényelhetné a' lelkiismeretes jelentésközlő méltányos fáradságát, midőn az örvendetes dolgot nem tehetné, ha csak a' felett nem akarna dicsérő szavakat hangoztatni, hogy a' tárgyakon hihetetlen sebességgel szárnyaltunk által. Tehát csak ennyit. A' kiküldött választmány munkálata a' szélső Bihar megtagadta; a' házi adó elvállalása ugyan keresztül csuszott, de keresztül ballagott a' tized eltörlése is megváltással; a' papi jószágok polgárisítása hasonlóul megváltás után és az 5ik t. cz. mellyre nézve a' mult hongyűlésen a' kötelező kényszerítést szorgalmaztuk, — most megfellelkezett a' választmány a' megye előbbeni végzéséről 's a' kényszerítést egészen mellőzve, csak bankot kíván létesíteni, hogy könnyebben létesüljön a' megváltás eszméjének valója, és melly alkotott törvényszék mellett — közbevetőleg legyen mondva — vagyunk es maradtunk a' réginel: és tudja isten, mik nem ballagtak még keresztül Bihar vágatáshoz szokott pályáján, mellyekről azonban, annak idejében hallgatni nem fogok. — Thurzó Miklós.

Turóczból. A' tüzvész által károsult szucsányiak javára rendeltetett 's mult hó 17kén az akkor tartott táncmulatságnak legnagyobb nyilvánossággal véghez ment sorshuzásnak eredv. következő; kihuzattak 1094, 1078, 994, 1173, 550, 1107, 936, 706, 193, 1088, 162, 422, 890, 1164, 414, 319, 685, 1038, 309, 463, 163, 489, 921, 290, 871, 791, 460, 458, 30, 520, 713, 673, 826, 616, 501, 509, 1076, 33, 991, 451, 680, 866, 604, 171, 3, 611, 949, 879, 625, 469, 175, 600, 545 számok. A' nyeremények mai naptól számítandó két hónap alatt a'

nyertes sorsjegy előmutatása mellett alulirtnál átveendő. Ez alkalommal a' fentebbi károsultak ügyében intőző megyei választmány meghagyatából, annak nevében alulírott egyik édes kötelességének érzi, mind azon lelkes hölgyeknek, kik adományaikkal a' sorsjátékokot létesíték, 's mindazon nemes keblű emberbarátoknak, kik akár a' sorsjegyek eladásában buzgón fáradozván, a' célnak elérését elősegíték, akár pedig a' megvett sorsokat a' szucsányiaknak visszaajándékozni sziveskedtek, őszinte köszönetet ezzel nyilvánítani. Pribócson febr. 15én 1843. Sándor Károly turóczmegyei főjegyző és választmányi tag.

Esztergom vármegye aprilis 20kán választ országgyűlési követeket. — A' pannonhegyi főapát föl-avatása 's beigtatása f. é. april 18kán leend.

A' komáromi gyár-vegedegyesület IVik rendes közgyűlést f. é. april. 4kén délutáni 5 órakor a' megyeház nagyobb termében fogja tartani; mi az alapszabályok értelmében 's elnöki meghagyásból közzé tételik. Komáromban, mart. 21kén 1843. Beöthy Zsigmond, egyesületi jegyző.

Győrmegeyi közgyűlés. Kir. várossá emeltetésének betelt századik évnapját mart. 6án ünneplé Győr. Az ünnepély ebből állott: reggel a' polgári hangszkar zenét hangoztatva bejárá a' várost; később az egyenruhás polgárság 's városi tisztviselőség a' nagy templomba ilgos megyés püspök által tartandó isteni tiszteletre seregett, ennek folytatában több izben a' bástyafokrul álgylülvések tételtek. Délben a' polgárság lakomán áldomás ürittetett a' k. fejdelemért, hazáért, jó fiáért 's a' kir. városok jövő fényéből sugárzó szabadságukért. A' tisztviselők mgs megyés püspök ur nyájas vendégszeretetét élvezék. A' szegénységnek pedig kenyér osztott. Estve a' polgárság széthordatván köztánczteremből — hol lakomáját tartá — sztalait, tánczvizalmat rögtönze; mellyre a' nemesi osztálybul is többit meghívott. E' rögtönzött bójti vizalmat az illetők — a' nap ünnepeyét tekintve — tudomásul nem venni kegyeskedtek. — Ugyane' napon kezdődött megyei közgyűlésünk nagyszerű tárgyaknak adott szín- és küzdhelyet. Elnök első alispán ur a' számosan megjelent közönséget, minden bármilly színű nyilatkozásnak hidegvérű kihallgatására szólítá megnyitó beszédében; 's tárgyalás alá bocsátá az országgyűlési utasításokkal foglalkodott választmány munkálatát. Köv. tárgyak említettek: kereskedés, háziadó, népnevelés, magyar nyelv 's kir. városok szerkezete. A' kereskedés körüli utasítás főpontjai ezek: „a' külnezetekkel Magyarországot érdeklőleg kötendő kereskedési szerződések csak az országgyűlés hozzájárulása által lépjenek erőre, 's Magyarhonnak önállósága minden illy szerződésben tartassék fen; az ausztriai tartományok és Magyarország határai közt levő harminczadok szüntessenek meg; melly kir. jövedelmek megszüntével a' Rk készek kárpótlást ajánlani; azon esetben ha a' külkereskedést illetőleg Magyarországra nézve kedvező feltételek nem nyerhetők, védvámok állíttassanak; Pesttől Debreczenig 's Fiuméig vaspálya országos költségen építtessék, 's az utóbbi vonalnal nagy tekintetbe jövő Ludovika-ut váltassék meg 's mindezek földözésire szükség esetén — kölcsön javasoltatik; egyéb vonalok létesítésére vállalkozóknak létesülésbiztosító kikötések tétessenek; nemzeti bank állíttassék; a' bécs-trieszti vasut Magyarhonn határain keresztül ne vitessék; az utak megszüntve magány-jövedelmi források lenni, azokon mindenki vámot fizessen; a' német vámegylethez Magyarhonn ne járuljon; 's végre a' duna-tiszai csatorna magányvállalkozóknak engedessék ugyan, azonban illyeseknek szükség esetére a' Rk országos segedelmet ajánlanak. A' hadi adót illetőleg határozatott: hogy míg az ország összes sérelmei orvosolva nem lesznek, annak ajánlásába követink ne bocsátkozzanak, 's a' sérelmek orvoslása utáni ajánlás esetében, a' koronai jövedelmekről adandó számadásból netalán látszó szükséghez, sőt a' kereskedésre nézve nyerendő kedvezésekhez is mérve tétessék ajánlat, 's a' mostaninak csökkentése mindenkép eszközöltessék. A' házi adót a' nemesség nem vállalta el. Szólt melle 22, ellene 33 egyed, 's a' viták nem egy izben „nem fizetünk“ kel ékesítették, mit a' köz nemesség nem legnagyobb tisztelettel jelentgetett. A' házi adó — ugy mondatott: házi pénztár — elvállalása mellett okul felhozatott részint a' jobbágy sorsán részint a' jobbágytelkekre szoruló nemesekekeni segítés; felhozatott a' köztársasági terheknek a' vett jókhoz képesti viselése; az illyenmü adózásoknak törvényinkben is látható emléke; 's hogy ha dicsőséggel nem vállaljuk el ma, holnap szegényenel kénytelenek leszünk elvállalni; némelylek csak a'

60 holdon felül birtokost kívánták adózásra kötelezendőnek, — ellenben a' házi adó ellen szólók azt mondták: hogy a' nemesség már sokat áldozott a' hon javára és szabad ajánlattal jövőben is áldozni kész; hogy ha a' házi adót elvállalja, akkor az országnak többi 's nagy szükségeire nem fog járulhatni erőhijány miatt; hogy az alkotványos jogok sértetnek az állandó adózás által, hogy a' nemesi kiváltság sarkalatos törvényit változtatni senkinek joga nincs; hogy még korán van; hogy miután törvényink értelmében a' nemesség honvédelemmel tartozik, ezen kötelességét azonban most egészen a' jobágyságra háritotta, ne adózzék ugyan, de törvényes kötelességét — a' katonaköszadót viselje; 's végre hogy a' kik adóztatást kérnek, nem tudják mit cselekszenek. Ez utóbbi kijelentés a' tiszti ügyész feddő intését vonta maga után. Melly elvekre alapított nyilatkozások után a' háziadó kérdése megbukott ugyan, azonban a' Rk egy országos pénztár felállítását határozzák, 's ehhez járulni készeknek nyilatkoztak. Elmondhatni, hogy ámbár az adózás melletti lelkesedett szavakat ellenében nemcsak a' „mindent fontolva tégy, kevésből sokat végy“ de még a' köznemességhez intőztet buzditás-szülte „vetők“ is állottak, mégis a' szólásszabadság elnök 1ső alispán ur által kellőkép fentartott; mindenesetre pedig az országos pénztárhoz járulás legszébb pótlást nyujtott azoknak, kik a' házi adó megajánlásában kebleiknek érzelmit oly példás elszántsággal, bár sikert nem érve, nyilvánították. Tisztikarbul adó mellett nyilatkozott 2 főbíró, tiszti fő 's alügyész, 1 jegyző, 1 szolgabíró, 3 eskütt. A' tárgy vitatása közben hozatott be üdvös sikerrel ama' rend, hogy a' szólni kívánók magokat másodalispán által feljelöltetvén, nyilatkozásra feljelöltetésük sora szerint nevezettek, 's ezen igen czélszerű szabály által az eddig divatozott közbeszólások eltávolítottak. A' népnevelés tárgyában adott választmányi munkálat bővebb kidolgozás végett új választmányhoz adatott. A' magyar nyelv tárgyában: egész terjedelmében pártoltatik az 1840ik évi országgyűlésről tett felírás. A' szabad k. városokra nézve kívánnak a' Rk kamarától függetlenséget, nyilvánosságot és minden polgárnak szólásszabadságot; országgyűlési szavazataikra nézve tett azon indítvány pedig, hogy 30 ezer polgárnak egy követe 's országgyűlési szavazata legyen, jelenleg nem állapított meg; csupán az jelöltetvén fel, hogy midőn ezen pont országgyűlésen tárgyalás alá vétetik, követink az ott kifejlendő eszméket tudatván, utasítást kérjenek. Egyéb országgyűlési tárgyakról a' választmány még véleményt nem adott. Az utasítások ekkép megvitattatván közgyűlésünk többi részéből megemlítendő Liptónak a' dunai-tartományokra nézve Magyarországnak befolyást igénylő körlevele, melly választmányhoz utasított; és Tolna felszólítása következtében az orosz birodalombeli katolikusok elnyomatása miatt a' „lelkisméretszabadság“ fentartása végett legfelsőbb helyre tett felírásunk. Indítvány kettő jött elő. Egyik az: hogy jövőre minden indítvány a' közgyűlésre irásban adassék 's közmegetkinthetés végett a' megyei irnok-terembe kitétetvén, tárgyalás alá csak a' beadást követő gyűlésen vétessék. Sokan ellenzették, a' többség elfogadta. Másik: hogy a' megyékhez szóló levelek külczimeül az egyszerű „Tekintetes Győr megyéhez“ belsejkezetben pedig „kedves barátink“ használtassék; melly indítvány jövő közgyűlésen tárgyalatik 's hihető mind itt, mind másutt, elfogadtatik. És most félre a' fátyollal! tessék be nézni teremünkbe, mellyben a' közgyűlés utolsó napján csak 15ből áll a' „Nos Universitas praelatorum Magnatum et nobilium“ pedig a' gyűlés csak 11 napig tartott 's im! már meguntuk. Győrről magányvállalkozó által kisededő-intézet állíttatott; 's a' honi gyárvédés eszméje az olvasó-társaság gyűlésén előkerülvén már több pártoló aláírótt nyert, kik elnökül megyei főbíró Horváth Dániel urat választák. Május 14ikére még kevés a' készület; nyilvánosan semmi, magánykörökben is kevés szó történt. Remélhetjük, hogy békés lesz a' választás, és a' bor szavazni nem fog, mert ez nálunk nem szokás. (?)

Hajdukerületi közgyűlés. Közlebbi évnegyedes közgyűlésünk nevezeteseb tárgyai valának: 1) Olvastatott a' nn. httan. intézvénye, mellyben a' kerületnek mezei rendőrségi felügyelés iránti határozata tárgyában tett jelentésére válaszoltatik; hogy miután e' kerület 's kebelbeli városok tisztviselői száma, 's szabályozott fizetések rendszeresítése legfensőbb kegy. kir. rendelet által lenne megállapítva; helytelenül 's hatósági körét áthágva cselekvék a' kerület, midőn a' mezőrendőrségi felügyelés bíráskodásra egyedül Böszörmény város kérelme következtében a' nélkül, hogy a' többi város is meghallgatott 's a' m. k. httan. közbejötté is kikéretett vol-

na, egyegy különös egyed választását megengedni 's azt bírói tekintélyvel felruházni helyhatósága köréhez tartozónak igényelte. Ezen határozata tehát a kerületnek egyáltalában nem hagyván helybe, oda utasították: hogy a tárgyat az előbbi ösvényre visszavezetvén, a mennyiben talán egyes városokban a jelenlegi tisztviselők a mezői rendőrségi tárgyakat kellőkép elintézni képesek nem lennének, meghallgatván az illető helybeli községeket, 's e' részben külön tárgyalást rendelvén, a dolog felől a l. felsőbb k. k. határozat kieszközlése végett a m. kir. httan. hoz jelentést tegyen, jövőre nézve pedig hatósága körének korlátára szoros figyelemmel legyen. Ezen k. intézvény azon megjegyzéssel, hogy midőn e' kerület a mezői rendőri tárgyban a neheztelt határozást tette, helyhatósági jogait tullepni nem akarta sőt a törvénynek rá nézve fenforgó hiányossága 's fölterjesztett jelentésében kifejtett okainál fogva valósággal tul sem lépett, tudomásul vétetett. Hogy azonban a tisztelt kir. intézvény újabb tárgyalást rendelő kívánatának elég tétessék, a városok tanácsai és közönségeinek, melyek küldöttéi a neheztelt határozat ellen nemcsak szót nem emeltek, sőt magok a községek a mezőrendőri felügyelő megválasztás által annak szükséges léteiről meggyőződve, ugyanazt magokéknak elfogadták — a többször tisztelt intézvény másolatai kiadása mellett meghagyatott, hogy a fenforgó mezőrendőri kérdés iránt kívánatokat és nyilatkozatokat okokkal támogatva jövő közgyűlésre írásba foglalva adják be; addig a mezőrendőri felügyelés mostani helyzetében hagyatván. 2) Torontál megye indítványa következtében a büntető rendszer országos választmányilag kidolgozásának országgyűlés előtt a törvényhatóságoknál közlése iránt felírás rendeltetett; ugy szinte Károlyváros tanácsának ténye ellen is, miszerint egy a Torontál megye alispáni hivatalától hozzá küldött magyar szerkesztő levelet feltöretlen küldje vissza; és a sérelem orvoslása követi utasításul adati rendeltetett. 3) Kézmárk és Szatmár ismertes felszólító levelei a kir. városoknak mindjárt az országgyűlés kezdeténi elrendeztetésök tárgyában elvben nem pártoltatván, az országgyűlési tárgyakkal foglalkozó választmányhoz utasítottak. 1) Pozsony városnak az országgyűlési szállások ügyébeni kérelme elvben pártoltatván, követi utasításul adati rendeltetett; mind e' mellett ohajtaná e' kerület, hogy az eddigi szokás, annyiban, hogy a követekek szállás előre jelöltetnék ki, megtartassék. (Vége következik.)

Testgyakorló iskola. Az itteni testgyakorló példány-iskola apr. 1ső napján nyitattik meg. A tanítási napok köv. a' férfi tanítványokra nézve, kedd, csütörtök és szombat, délutáni 5—6 1/2 órákban a' lány-tanítványokra nézve pedig hétfő, szerda 's péntek, ugyanazon délut. órákban határozatvák. A t. ez. részvéenni ohajtok, jelentsék magokat az intézet helyén, intézeti tanító Clair Ign. urnál, ki a' töb. bírói értesítend. A' testgyakorló példány-iskola igazgatósága.

Nyilatkozat a' dunamelléki püspök-választást illető kecskeméti röpiratra. Minden félreértés, gyanusítgatás 's már megkezdett rám fogások elhárítása végett becsü. letem őrzéseül ünnepelesen nyilatkozatom: hogy a' dunamelléki superintendens-választás tárgyában, Kecskeméten f. 1843ban, Cs. J. jegybetük alatt megjelent rágalmak 's gyanusításokkal teljes 's annak saját kité-

tele szerint „osudaszenyes“ röpiratot sem én, sem öcsém Csuka Jónás, az őrmester, nem irtuk, benne semmi részünk nem volt 's én szerzőjét nem is ismerem. 'S valóban valamint tavaly a' Jelenkorban tett felszólamlásomkor neveltséges dolog volt, becsületes emberi nevetem álnévként gondolni, 's tölem az emberiséget megtagadni csak azért, mert nevem hal-fajtól kölcsönözöttet, (holott én épen úgy nem tehetek arról, hogy Csukának neveztetem, mint az, kit Sasnak, Kosnak, Rókanak, Farkasnak, vagy Medvének hínak) szintugy neveltséges most, midőn már ismernek, hogy ember és nem hal vagyok, a' Cs. J. betűkkel jegyzett álnévű röpiratot szegény fejemre, vagy ártatlan öcsémre tolni akarni; miután Kecskemét városában ben, sőt még pusztáin is számosan laknak, kiknek nevek Cs-vel kezdődik 's pontos i-n végződik. Sem én, sem öcsém Jónás irók nem vagyunk, tavaly is csak azért szólamlék fel e' hirlapban, mert természetes hidegvérűségem daczára sem állhatám meg, hogy a' kecskeméti párt hol vastag, hol finom corteskedésinek ellene ne építsek. Azóta némán hallgattam, mint hal 's hallgatandok is a' dolog vég-kifejlődéseig; de mindent szorgalmasan feljegyezvén, egykor szinte megszólamlándó, 's e' komoly szavamat ha isten éltet, becsülettel be is váltandó 's ezt jól jegyezzük meg. Majd meglássuk akkor, kinek volt 's kinek lesz igazsága. Azért uraim! csak rajta! napfényre az igazsággal! ki a' lyukból! ki a' bokorból! Lám „Anti-Cardanus“ (a' felső-baranyai új meteor) már megkezdette; 's a' f. évi Prot. egyházi lap 2ik számában erősen megmondja, mi a' való. Bezzeg! ott „verik ám még a' kaputost!“ — kaputosnak nevezem én most a' „de c e m v i r a t u s t.“ **Csuka Lőrincz.**

Spanyolország. (Választási eredmény. A' tengerészminister pörbe idéztetett.) A' választások mindenütt végre mentek már; 's ámbár az eredmény a' ministerségnek kedvez, de reményinek koránsero felel meg, mert a' ministeri többség a' cortesben nem lesz olyan nagy, mint eleinte mindenki gondolá. A' nagyobb városok mind a' ministerség mellett nyilatkoztak, kivéven Barcelonát, mely kizárólag ellenzéki követeket választott a' cortesbe. Martinez de la Rosa is megválasztatott; de alkalmasint nem fogja Páriszt elhagyni, hol már több év óta tartózkodik. — Capaz táborító 's tengerészminister igen botrányos pörbe keveredett; vádoltatik ugyanis hogy telemes mennyiségű gyémántokat sikkasztott el, melyek néhány év előtt gondviselésre bizattak. — Az ellenzéki sajtó igen rosálólóg nyilatkozik, hogy a' kormány, most, midőn a' cortesnyitás napja közelit, nagyszámu katonaságot gyűjt össze Madrid körül; a' kormánylapok magát e' tényt egyhang ulag tagadják, egyzersmind azonban a' ministerség jogát ótalazzák, mely szerint a' katonaság hova szállásztatása körül kedvére intézkedhetik. — Cuba sziget en némi forrongás előjelei mutatkoztak a' szercecsenek közt, minek követ-

kezében Valdes kormányzót, ki e' mozgalmakat pártolni látszott, visszazóllíttatni sürgeté a' sajtó; a' kormány mindazáltal csakhamar meggyőződék e' vád alaptalanságáról, 's így Valdes ezentul is megmarad állomásán. — Don Francisco infanst Corunában cortestancósossá, Saragossában pedig követté választák. — Az üstökös csillagot Madrid közelében már martz. 9kén pillanták meg. —

Anglia.

(Földrengés. Peel ellen ismét egy örült lépett föl.) Manchester, Liverpool és Preston városokban martz. 17kén 3 másodperczig tartott földrengést éreztek, mely azonban semmi kárt nem okozott. Rochdaleben, 's Jersey és Guernsey szigeteken szinte éreztek némi földingást, melynek következtében a' butorok több házban feldőltek; a' nélkül azonban, hogy e' mellett tetemes kár történt volna. — Bizonyos Colley nevű ember olly gyanusan törekvék Peelhez közelíteni, hogy a' rendőrség czélszerűnek látá elfogatását. Vallomásból kitűnt, hogy vallási tulfeszültség zavará meg elméjét, minek következtében ideiglen tébolydába záratott. — Cambridgeben a' parlament választók közt komoly tusa támadt; a' diákok ugyanis, botokkal fegyverkezve a' szabadelmű jelölt szállására akartak rontani, de ennek párthivei derekasan visszaverték őket, A' diákság véres fejlet 's köpenyeg és kalap nélkül kényszerült futásnak eredni. — Khinai magánylevelek szerint a' mennyei birodalom minden részeiből számos kérelemmel ostromolják a' császárt a' békeszerződés pontjainak megsemmíttetése iránt. — A' jöreményfoki gyarmatba ismét katonaságot szállítat a' kormány, 's hatályosan szándékozik a' lázongó boérek kicsapongását megbüntetni, kik a' gyarmatosakat folyvást nyugtalanítják. — Az alsóház magányügyek vitatását folytatja. A' felsőházban Ashley l. indítványt készült tenni a' khinai mákonykereskedés megszüntetése iránt, mivel, véleménye szerint, e' visszaélés eltörlésztése előtt teljes kibékülést Khinával egyáltalában nem reménylhetni. —

Franciaország.

(A' titkos költségek a' pairkamrában. Khinai szótár készülőben.) A' pairkamrában is szőnyegre jutott már a' titkos költségek vitatása, 's a' ministerség ott is kapott néhány oldalszurást, ámbár ezek is minden komolyabb következmény nélkül maradtak. Egyébiránt egy szónok nyiltan kimondá hogy a' kormány legnagyobb erejét, az ország bizalmát elveszté; mind e' mellett azonban természetesen legkisebb kétséget sem szenved, hogy a' titkos költségekre követelt összeg minden lerovás nélkül meg fog ajánlatni. — Az üstökös csillagot Parisban martz. 17kén pillanták meg. — Callery, ki mint tértítő szamos évig Khinában tartózkodék, 's most Parisban él, francia-khinai szótárt készült kiadni, mely Khinában 218 vastag kötetben jelent meg. E' szótár 20 kötetben fog megjelenni. —

É R T E S I T Ó.

Gőzösek indulása

Bécsből Pozsonyba 's Pestre mindennap folyó aprilis elejétől kezdve indul utasok számára egy gőzös délut. 2 órakor. 'S minden vasárnap reggel egy más egy nap alatt.

Pestfől Pozsonyba 's Bécsbe aprilis 1. kezdve szinte mindennap utasok számára egy gőzös regg. 7 órak. 's minden szerdán regg. 7 órak. egy rakhajó.

Zimony és Drenkova felé: aprilis 4ik 's 7dién reg. 5 órakor, utasok számára egy gőzös. Szóval: minden kedden Mohács és Vukovára 's minden pénteken Mohács és Eszékre indul utazók számára egyegy gőzös. 'S Pest és Drenkova közt minden 14 napban egyszer megfordul egy vontató gőzös.

Figyelmeztetés a' Honderü és Pesti Salon divatlapra.

Midőn divatlapunk előfizetés általi pártolására hazánkfiaink és lyányait ujong föl-hívni szabadságot veszünk magunknak, azon biztosítással tesszük azt, hogy *divatlapunk eddigi számainak második kiadását* már tavasz hó folytatában minden esetre megkezdvén, t. ez. előfizetőinknek az egész félevrül teljes számu példányokkal fogunk szolgálhatni, egyzersmind eddigi tisztelt előfizetőinknek is kiknek megrendeléseik később érkeztek hozzánk, a' hiányzó számokat azonnal megküldendjük.

Ara divatlapunknak:

félévre: helyben —	—	6 forint ezüstben.
— — — — —	—	6 — 48 kr.
— — — — —	—	7 — — —
évnegyedre: helyben —	—	3 — — —
— — — — —	—	3 — 24 kr.

Előfizethetni minden cs. királyi postahivatalnál a' két hazában; Bécsben 's a' külföldre csupán a' bécsi cs. kir. fő postahivatalnál; Pesten Emich Gusztáv kiadó könyvkereskedésében a' kigyó és uri utcák sarkán és a' casino érdemes könyvtárnokánál t. ez. Antal Mihály urnál. Pest mart. 20. 1843. a' H o n d e r ü szerk.

Cs o l n o k y I m r e ügyvéd, midőn en őt csak ügyvédemnek akartam vallani, holtomigani teljes hatalmu biztosnak vallatván a' fehérvári káptalan előtt nevenre magát 's e' cím alatt, rettentő megrontatásomra igen sok roz lépést tetvén, miután az érdeklött teljes hatalmu biztosságot a' nm. kir. személynöki hivatal előtt még 1841. sept. 11 visszavontam; de az érdeklött t. h. eredeti biztosi levelet töle mind azóta vissza nem kaphatom, nehogy azzal nevenre több-öbbs veszedelmet tegyen nekem, ezennel mindenkinek tudtára adati 's közhírré tétetni kívánom, hogy Csolnok y Imre ügyvédek lappangta'va létező biztosi levellem érvénytelen; ahoképezt arra ne adjon senki semmit. Özvegy Joannovics Mihályné 1—3.

Most készült el és megszerezhető Eggenberger József és fiánál Pesten

's általa az egész haza minden híteles könyvárusainál

A' MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG ÉVKÖNYVEI.

Vdík kötet nagy 4rében Budán, 1842. VIII. és 643 lap Guzmics Izidor aczélba metszett képével 's egy részmentszettel finom kiadás kettős -velinen zöldvászon-kötetben 6 fr. 30 kr. szép fehér-velinen kemény táblába kötve 5 f. 30 kr. p. 1—3

Tettes Csongrád vármegye részéről se haszonbérbe adásának folyó martius közhírré tétetik, hogy a' megyében szál-19-ik napjára kihíresztelt határideje f. laló és általutazó nemes katonaságnak évi apr. 9-ik napjára általtétetett, helyül a' megyei szolgálknak, és a' megyei bizto- H. M.-Vásárhely városa jelettetvén ki. sok és lovas katonák lovaik élelmezte- 2—3